

Handläggare: Örjan Lönngrén
Telefon: 08 508 28 173

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2012-08-28 p 19

Samråd om förslag till energiplan för Stockholm

Remiss från stadsbyggnadskontoret DNR 2010-08768-33

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens svar på remiss
2. Justera beslutet omedelbart

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Stadsbyggnadskontoret har inbjudit till samråd om förslag till energiplan för Stockholm. Energiplanen, som är ett tillägg till översiktsplanen, ger en generell beskrivning av Stockholms energiförsörjning och användning av energi. I planen finns fyra övergripande strategier samt planeringsinriktningar till respektive energi-, transport- och bebyggelsesektorn.

Bakgrund

I samband med att Kommunfullmäktig godkände Översiktsplanen i mars 2010 antogs även nu gällande energiplan. Den planen är densamma som antogs av stadsbyggnadsnämnden 3 april 2008. Samtidigt som Översiktsplanen antogs fick stadsbyggnadskontoret i uppdrag att arbeta fram en ny energiplan. Förslag till denna energiplan föreligger nu till samråd.

Ärendet

Energiplanen är uppdelad i två avsnitt: I det första behandlas uppdraget och andra utgångspunkter samt styrande mål och strategier på längre sikt. I det andra behandlas energiproduktion, transporter samt bebyggelse med beskrivningar av nuläget och planeringsinriktningar som staden ska arbeta efter de närmaste åren.

Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell plan för energitillförsel, distribution och användning av energi. Vid energiplaneringen ska kommunen undersöka möjligheten att samverka med andra kommuner och med lokala företag. Vid ändringen av lagen 1998 infördes krav på att i energiplanen ska finnas en analys av vilken inverkan den i planen upptagna verksamheten har på miljö, hälsa och hushållningen med mark och vatten och andra resurser.

Enligt direktiven från kommunfullmäktig ska energiplan för Stockholm vara ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Ett tillägg till översiktsplanen behandlar frågor som inte tagits upp tidigare eller behandlats tillräckligt utförligt i kommunens översiktsplan. Sådana tematiska tillägg gäller hela kommunen och innebär att man gör avvägningar mellan olika intressen. På så sätt kopplas också energiplanen tydligare till den fysiska planeringen.

I förslaget till energiplan för Stockholm fastslås att en fortsatt kraftig energieffektivisering samt omställning till förnybara energikällor är avgörande för att uppnå målet att Stockholm ska bli en fossilbränslefri stad till år 2050. Som övergripande strategier nämns:

- Minska energianvändningen i alla sektorer.
- Effektivisera bränsleresurserna.
- Effektivare sätt att lagra energi.
- Uppmuntra en hållbar livsstil genom smarta lösningar.

I avsnitten om energisektorn, transportsektorn samt bebyggelsesektorn ges en schematisk beskrivning av vilka energislag som används. Inom fjärrvärmesystemet noteras att det är problem med stora årstidsvariationer av energianvändningen samt att staden bör stimulera lokalt producerad energi i ett integrerat värmesystem. Inom transportsektorn behöver satsningar göras både gällande energieffektivare transporter liksom ökad tillgång på alternativa bränslen. Inom bebyggelsesektorn

måste befintlig bebyggelse energieffektiviseras och nybyggnation lokaliseras så stadsstrukturen förtätas.

Stadsbyggnadskontoret har remitterat ärendet till miljö- och hälsoskyddsnamnden för yttrande senast den 31 augusti 2012.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen finner att de föreslagna strategierna är mycket generellt formulerade. Ska Energiplanen vara vägledande vid den fysiska planeringen krävs en betydligt mer fördjupad analys som tar upp frågor om reservat av områden för energiproduktion och energidistribution samt gestaltungsfrågor vid utformningen av detaljplaner. Det kan handla om hur byggnader orienteras för att optimera lokal energiproduktion med solceller eller solfångare samt därmed uppkomna gestaltungsfrågor.

Vidare saknar förvaltningen resonemang där avvägningar görs mellan olika intressen rörande energibehov och energitillgångar. Med modern teknik blir allt fler energikonsumenter också energileverantörer vilket också ställer nya krav på samspillet mellan fjärrvärmedistributör och kunder som stundtals är energiproducenter och stundtals energianvändare.

Utmaningarna som staden står inför gällande energiområdet är många. I förslaget till energiplan saknar miljöförvaltningen analyser av flera viktiga frågor. Som exempel kan nämnas:

- Hur fjärrvärmebehovet påverkas av energieffektiviseringar och nyproduktion av lågenergihus;
- Hur elanvändningen påverkas när elbilar blir många i trafiken;
- Hur den begränsade tillgången på biogas fördelas mellan fordon och stads-gasnätet;
- Hur närproducerad värme från solfångare påverkar fjärrvärmebehovet;
- Vilka potentialer det finns för smarta energinät för el, värme och kyla samt hur dessa nät ger nya förutsättningar för energiutnyttjande.

I den gällande energiplanen finns ett energiflödesschema som beskriver mängder och slag av energier som tillförs energisystemet samt hur dessa energier fördelas till olika användningsområden. För att få en heltäckande bild och förståelse för det komplexa energisystemet är ett sådant schema mycket överskådligt. Miljöförvaltningen anser att förslaget till energiplan bör kompletteras med ett uppdaterat schema.

Miljöförvaltningen delar uppfattningen att energieffektiviseringar inom alla sektorer är synnerligen angelägna. Liksom att val av energislag är avgörande om staden ska nå målet att bli fossilbränslefri till 2050.

Analyserna i Energiplanen innehåller flera missvisande resonemang som kan leda till felaktiga prioriteringar i energiplaneringen. Som exempel kan nämnas: ”Värmepumpar i fjärrvärmens används i huvudsak när värmebehovet är extra stort.” I miljörapporterna från Fortum framgår tvärt emot att värmepumparna används som basproduktion av fjärrvärme årets samtliga månader.

Under rubriken ”Livsstilen spelar roll” görs konstaterandet och åtföljande analys att: ”Sverige är ett land med relativt hög elkonsumention vilket troligen beror på relativt låga elpriser och en hög levnadsstandard.” Detta torde inte ha relevans för Stockholm. Elanvändningen per invånare i Sverige är hög på grund av den elintensiva industrin och många eluppvärmda småhus. Enligt statistik från Energimyndigheten ligger däremot svenska hushålls elanvändning (exklusive värme) under snittet för Europa. Troligen använder hushållen i Stockholm mindre mängd el med tanke på att nittio procent av bostäderna finns i flerbostadshus och att arean per boende är liten jämfört med övriga landet.

Miljöförvaltningen finner att *Energiplan för Stockholm* och *Åtgärdsplan för Klimat och Energi 2012 – 2015 med utblick till 2030* har många beröringspunkter. Båda planerna behandlar:

Energitillförsel – beräkningar av hur mycket energi av olika slag som används i staden samt bedömningar av framtida behov för att tillgodose energianvändningen de närmaste åren.

Energiproduktion – sammanställning av energiproduktionen i staden.

Energianvändning – beräkningar av hur mycket energi av olika slag som används inom staden uppdelat på sektorer efter användningsområden.

Konsekvensbeskrivningar – bedömningar och resonemang rörande miljökonsekvenser (främst klimat) vid användningen av olika energislag.

Åtgärder – förslag på åtgärder som bedöms angelägna för att trygga att energianvändningens miljöpåverkan begränsas.

För att ge en mer samlad bild av energitillförselns och användningens konsekvenser för miljö och resurshushållning, förordar förvaltningen att dessa frågor behandlas i ett dokument som uppfyller kraven på en energiplan enligt lagen om kommunal energiplanering. I ett annat dokument behandlas energiaspekter som en fördjupning av Översiktsplanen i termer av stadsplaneåtgärder om reservat för energiproduktion, energidistribution, gestaltungsfrågor för detaljplaner rörande byggnaders placering, solceller i stadsbilden m.m.

Denna förändring av dokumentstrukturerna kan ske när planerna blir föremål för revideringar.

SLUT

Bilaga: Förslag till Energiplan för Stockholm